

EXPUNERE DE MOTIVE

Îngrijirea copiilor abandonți a fost întotdeauna un subiect de mare importanță în societatea noastră, având rădăcini adânci în legislația națională și în politicile sociale.

Prin Decretul Regal nr. 1845/22.08.1936, cu privire la organizarea Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirii Sociale s-a propus înființarea a treisprezece centre de ocrotire a copiilor cu vârsta de la 0 la 16 ani în diferite puncte geografice ale țării, inclusiv la București. Cinci dintre aceste centre erau deja înființate în anii 1902 – 1903, conform Legilor VIII și XXI din 1901. Acestea funcționau în Arad, Cluj, Oradea Mare, Târgu Mureș și Timișoara.

Un aspect important subliniat în cadrul Conferinței pentru studiul problemei ocrotirii copiilor din 1942 organizată de Ministerul Sănătății și Ocrotirilor Sociale a fost recunoașterea problemelor grave cu care se confruntă azilurile și orfelinatele de la acea vreme. Participanții la conferință au determinat că aceste instituții nu numai că nu ofereau un mediu propice dezvoltării fizice, ci constituiau “morminte pentru sufletul copiilor” care trăiau în ele. Această formulare poetică, însă cutremurătoare, ilustrează profunditatea suferinței trăite de copii în sistemul de protecție socială al acelei perioade. În plus, s-a propus că soluția optimă pentru ocrotirea copiilor separați de familie să fie plasarea lor în familii de plasament, abordare care rămâne un deziderat actual pe agenda națională.

Cu toate astea, regimul comunist a dus însă la o exacerbare a problemelor sociale, declanșată în 1966, prin Decretului 770, care reglementa întreruperea de sarcină și anulează Decretul 463/1957, rezultând într-o creștere alarmantă a numărului orfanilor. Politica pronatalistă, combinată cu sărăcia extremă, a condus la centralizarea națională a copiilor, culminând cu înființarea unor leagăne și case de copii. Aceste instituții, în ciuda gestionării predominante de către medici, nu au reușit să ofere un mediu favorabil dezvoltării emoționale a copiilor, ceea ce a afectat grav bunăstarea acestora. La începutul anilor 1990, România se confrunta cu o realitate sumbră, având peste 170.000 de copii instituționalizați, ceea ce a dus la scurgerea unor imagini cutremurătoare despre condițiile de trai din aceste centre. Aceste imagini dezvăluie copii legați de paturi, pereți plini de copii înghesuiți într-

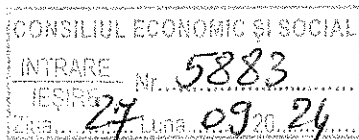
o singură încăpere, copii cu dizabilități, bolnavi de SIDA, condiții precare de igienă, medicație excesivă și lipsa de îngrijire adecvată. Deși aceste situații nu erau obligatoriu reprezentative pentru toate centrele, faptul că proveneau din instituțiile pentru copii considerați "irecuperabili" .

Raportat la perioada contemporană, trebuie remarcat faptul că în anii comunismului, sistemul de asistență socială era marcat de neglijență și absența unei înțelegeri globale a nevoilor copiilor. Reformele din domeniu, deși necesare, s-au derulat extrem de lent și adesea cu dificultăți majore. Abuzurile fizice și psihice erau frecvente, iar lacunele structurale din legea 3/1970, în vigoare până în 1997 (înlocuirea ei cu Ordonanța de Urgență 26/1997), au propulsat un număr mare de probleme semnificative, inclusiv lipsa de personal și abuzuri sistematice.

Imagini apărute după Revoluție putem găsi în presa audiovizuală și există nenumărate mărturii cu privire la fenomenul abandonului și a condițiilor de trai în centre din perioada comunistă (dar și de la începutul anilor '90) care arată faptul că situația copiilor abandonați era departe de a fi în concordanță cu drepturile copilului și cu nevoile sale de protecție. Pe lângă aceste mărturii, există rapoarte și documente care arată faptul că abuzul și violența erau prezente în centrele de plasament, adică centrele mamut. În plus, abandonul nu reprezenta, așa cum am menționat anterior, o ultimă variantă pe care să o aleagă părinții.

Ca urmare a acestor aspect, considerăm necesară realizarea unei reparații față de copiii instituționalizați în anii 1966-1997, drept pentru care am inițiat legea prin care acordăm o serie de drepturi financiare și morale acestor persoane.

PREȘEDINTE
LAURA VICON

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind acordarea unor drepturi persoanelor care au trăit experiența caselor de copii din România în perioada 1966-1997

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – (1) Prezenta lege reglementează măsurile reparatorii acordate persoanelor care au trăit experiența caselor de copii în perioada 1966-1997, în considerarea consecințelor negative suferite pe plan psihologic, emoțional, social și educațional;

(2) Pevederile prezentei legi se aplică și persoanelor care au fost încadrate în adopții naționale și/sau internaționale, în măsura în care acestea îndeplinesc condiția prevăzută la alin. (1).

Art. 2. - În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următorul înțeles:

a) *Case de copii* - instituții de ocrotire organizate și administrate de statul român, precum leagănele, orfelinate, centrele de primire a minorilor, instituții speciale de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, profesional, liceal și postliceal astfel cum acestea au fost reglementate de prevederile art. 104 din Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 809/1954, Legea nr. 3/1970 privind regimul ocrotirii unor categorii de minori, Decretul-Lege nr. 138/1990 privind îmbunătățirea condițiilor pentru ocrotirea, educarea, scolarizarea și pregătirea profesională a copiilor și tinerilor cu deficiențe fizice sau intelectuale și a minorilor inadaptați, precum și de alte acte normative.

b) *Daune morale* - durerile fizice și suferințele psihice injust cauzate persoanelor care au trăit experiența caselor de copii din România, în perioada 1966-1997, cu repercusiuni negative pe plan psihologic, emoțional, social și educațional;

c) *Indemnizație lunară* - suma de bani echivalentă cu 0,8 ISR, achitată lunar de la bugetul de stat, tuturor persoanelor care au trăit experiența caselor de copii din România, în perioada 1966-1997, ca mijloc patrimonial de reparare a daunelor morale suferite de către aceștia.

d) *Beneficiar* – cetățenii români care au trăit în casele de copii pe teritoriul României în perioada 1966-1997;

e) *Indicatorul social de referință (ISR)* - reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează beneficiile de asistență socială, suportate din bugetul de stat, prevăzută de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 3. - (1) În scopul atenuării daunelor morale suferite, persoanele prevăzute la art. 2 lit. d) au dreptul, pe perioada vieții, la o indemnizație lunară echivalentă cu 0,8 ISR, în cazul celor fără un loc de muncă, iar pentru cei care au un loc de muncă vor beneficia de scutire de la plata impozitului pe venit.

(2) Indemnizația lunară se calculează și se plătește de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenția de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București.

Art. 4. - (1) Beneficiarii prevăzuți la art. 2 lit. d) au dreptul la compensații morale gratuite sub forma ședințelor de psihoterapie și/sau consiliere psihologică, în cadrul unui program de consiliere psihologică special organizat pentru supraviețuitorii caselor de copii.

(2) Durata ședințelor de terapie este stabilită de către psiholog, în urma unei evaluări inițiale, pentru o perioadă de minimum 12 luni.

(3) Serviciile terapeutice sunt decontate de către Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenția de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București, iar condițiile de acordare se reglementează prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

Art. 5 – (1) Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenția de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București înființează un registru al persoanelor care au trăit experiența caselor de copii în perioada 1966-1997 și care solicită compensațiile prevăzute de prezenta lege.

(2) În scopul obținerii indemnizațiilor prevăzute de lege, beneficiarii transmit o cerere către Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenția de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București și documente justificative din care să rezulte că au trăit experiența caselor de copii din România în perioada 1966-1997.

Art. 6.- (1) Pentru stabilirea și acordarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, la nivelul Agențiilor Județene de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenției de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București se constituie comisii formate din 5 membri.

(2) Procedura de desemnare a membrilor comisiilor prevăzute la alin. (1), precum și organizarea și funcționarea acestora se realizează prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

(3) În termen de 30 de zile de la data depunerii cererii, Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială, respectiv Agenția de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București comunică solicitantului decizia de acordare sau de respingere a drepturilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Deciziile de respingere a cererilor depuse în conformitate cu prevederile prezentei legi pot fi contestate în termen de 30 de zile de la data comunicării, potrivit prevederilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Contestațiile formulate sunt scutite de taxa de timbru.

Art.7. - (1) Finanțarea indemnizațiilor prevăzute de prezenta lege se suportă din bugetul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, prin bugetele Agențiilor Județene de Plăți și Inspecție Socială, respectiv al Agenției de Plăți și Inspecție Socială a Municipiului București, precum și din fonduri europene destinate protecției victimelor istorice.

(2) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul aprobă, prin hotărâre, normele metodologice de punere în aplicare a prezentei legi.

(3) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Muncii și Protecției Sociale emite ordinele de ministru prevăzute la art. 4 alin. (3), respectiv la art. 6 alin. (2).

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Vasile-Daniel SUCIU

PREȘEDINTELE SENATULUI

Nicolae-Ionel CIUCĂ